

Financieel jaarverslag 2021 SER

Zoals vastgesteld door de Sociaal-Economische Raad
op 15 april 2022

INHOUDSOPGAVE

1.	BESTUURSVERSLAG	3
1.1	Inleiding	4
1.2	Samenvattende financiële beschouwing 2021	6
1.3	Risico's en onzekerheden	8
1.4	Vooruitblik 2022	9
1.5	Meerjarenoverzicht	10
2.	JAARREKENING 2021	11
2.1	Balans per 31 december 2021 (na bestemming saldo van baten en lasten)	12
2.2	Staat van baten en lasten over 2021	14
2.3	Kasstroomoverzicht over 2021	15
2.4	Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening	16
2.5	Toelichting op de onderscheiden posten van de balans	19
2.6	Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	24
2.7	Toelichting onttrekking bestemmingsreserve medezeggenschap	33
2.8	Ter informatie: kosten ten behoeve van IMVO-convenanten	34
2.9	Gebeurtenissen na balansdatum	35
3.	OVERIGE GEGEVENS	36
3.1	Wettelijke bepaling omtrent de resultaatbestemming	37
3.2	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	37

1. BESTUURSVERSLAG

1. BESTUURSVERSLAG

1.1 Inleiding

De Sociaal-Economische Raad, gevestigd in Den Haag, is bij Wet op de SER ingesteld.

Missie

De raad wil als advies- en overlegorgaan van ondernemers, werknemers en kroonleden een bijdrage leveren aan de brede welvaart door te komen tot onderlinge consensus over nationale en internationale onderwerpen op sociaal-economisch terrein. De SER streeft hierbij naar kwaliteit en draagvlak: hoge deskundigheid in combinatie met breed gedragen overeenstemming en steun in de samenleving. Daarnaast biedt de SER een platform om sociaal-economische vraagstukken te bespreken. Kortom: Denkwerk voor Draagvlak door Dialoog.

Taken en activiteiten

Binnen het kader van de Wet op de SER wordt een aantal taken vervuld:

Advisering aan regering en parlement

De SER adviseert de regering en het parlement over de hoofdlijnen van het te voeren sociale en economische beleid en over belangrijke wetgeving op sociaal-economisch terrein. Adviezen van de SER hebben idealiter een tweeledige functie: zowel bijdragen aan een breed draagvlak voor het kabinetsbeleid als aan het maatschappelijk functioneren van het bedrijfsleven.

Bestuurlijke taken

De SER heeft een aantal medebewindstaken. Dat zijn taken bij de uitvoering van een aantal wetten die voor het bedrijfsleven belangrijk zijn, zoals de Wet op de ondernemingsraden en de Wet op de medische keuringen.

Zelfregulering

Hieronder worden begrepen alle taken en activiteiten die in hoofdzaak voortvloeien uit het bepaalde in artikel 2 van de Wet op de SER: "De Raad heeft (...) tot taak een het algemeen belang dienende werkzaamheid van het bedrijfsleven te bevorderen, alsmede het belang van het bedrijfsleven en de daartoe behorende personen te behartigen". Tot dit cluster worden onder andere gerekend de exploitatiesubsidies aan de Stichting van de Arbeid, de provinciale SER'en en de Raad voor de Jaarverslaggeving, het toezicht op de naleving van de SER-Fusiegedragsregels, het faciliteren van overleggroepen consumentenvoorwaarden, activiteiten als de uitgave van de Leidraad personeelsvertegenwoordiging en het Voorbeeldreglement ondernemingsraden, voorlichtingsmateriaal voor scholieren en studenten en de ontvangst van groepen binnenlandse en buitenlandse bezoekers.

Vanaf medio 2016 wordt de totstandkoming van IMVO-convenanten in diverse branches en sectoren gefaciliteerd, alsmede de borging dat de gemaakte afspraken uit de convenanten worden geïmplementeerd. Hiertoe is de programmadirectie IMVO (Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) opgezet.

In 2018 en 2019 heeft de SER de totstandkoming van het Klimaatakkoord ondersteund, wat vanaf 2020 een vervolg heeft gekregen in de vorm van de facilitering van het voortgangsoverleg Klimaatplatform.

Activiteiten in het verslagjaar

Een inhoudelijk overzicht van de adviezen, bestuurlijke en andere activiteiten brengt de SER jaarlijks voor 1 april uit in een separaat jaarverslag.

Inkomsten en uitgaven van de raad

De middelen ter dekking van uitgaven van de Raad, voor zover die niet door andere inkomsten worden gedekt, komen ten laste van het Algemeen Werkloosheidsfonds, bedoeld in de Wet financiering sociale verzekeringen. De Raad stelt in de begroting het bedrag vast dat ten laste komt van het Algemeen Werkloosheidsfonds (AWf). De begroting wordt jaarlijks voor 15 november ter goedkeuring voorgelegd aan Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De uitgaven van de Raad beliepen over de afgelopen jaren gemiddeld ongeveer 20 miljoen euro per jaar, waarvan ongeveer 70% wordt gefinancierd uit het AWf en het overige uit andere inkomstenbronnen van de

SER, zoals baten uit de verhuur van een deel van het SER-gebouw, dienstverlening aan derden (in hoofdzaak huurders), interest en overige baten. Tot de overige baten behoren in toenemende mate ook projectsubsidies, zoals verleend door de betrokken ministeries en andere partijen. De lasten bestaan voor circa 68% uit personeelskosten. De feitelijke bezetting per eind 2021 was 139 FTE.

Coronacrisis

De voortzetting van de coronacrisis in 2021 heeft gevolgen gehad voor de bedrijfsprocessen en daarmee de inkomsten en uitgaven van de SER.

De belangrijkste gevolgen met financiële impact zijn hieronder weergegeven:

- Doordat mensen niet meer fysiek bij elkaar mochten komen zijn vergaderingen en andere bijeenkomsten zoals congressen hybride of digitaal ingericht. Om de vergaderingen van de Raad, het dagelijks bestuur (db) en de commissies en werkgroepen op korte termijn doorgang te laten vinden zijn in 2020 enkele noodmaatregelen getroffen en zijn in 2021 investeringen gedaan in de ICT. Een aantal van de congressen die de SER in de regel organiseert is in 2021 niet doorgegaan. De congressen die wel doorgang hebben gevonden zijn ofwel fysiek in sterk aangepaste vorm gehouden, ofwel via webinars waarbij een beroep is gedaan op externe leveranciers voor ICT-ondersteuning. In 2021 is binnen het SER-gebouw een eigen ruimte ingericht met de benodigde apparatuur en ICT-voorzieningen om in de toekomst minder afhankelijk te zijn van externe leveranciers.
- Op advies van de Rijksoverheid is in 2021 het thuiswerken bij de SER gestimuleerd en gedeelten van het jaar verplicht gesteld. Om thuiswerken structureel mogelijk te maken was het noodzakelijk om grote uitgaven te doen in ICT. Deze uitgaven hielden verband met de opschaling van de capaciteit van de ICT alsmede met aanvullende licenties om met Microsoft teams te kunnen gaan werken.
- De verhuur van vergaderzalen aan derden heeft in 2021 maar zeer beperkt plaatsgevonden; uitsluitend in de perioden dat het kabinet de corona-maatregelen enigszins heeft versoepeld.
- Het SER-gebouw moet intensiever worden geventileerd met als gevolg dat met name de kosten van electra en stadsverwarming fors toenemen.

Door de voortzetting van deze maatregelen in 2022 zal de financiële impact van de coronamaatregelen ook in de exploitatie 2022 zichtbaar zijn, met name in de kosten van ICT.

Bestuurssamenstelling

Het dagelijks bestuur van de SER bestaat uit vertegenwoordigers van de drie geledingen uit de raad, te weten werknemers, ondernemers en kroonleden.

De samenstelling op 31 december 2021 was als volgt:

drs. M.I. (Mariëtte) Hamer (voorzitter)

A. (Tuur) Elzinga

P.S. (Piet) Fortuin

drs. A.P.C.M. (Nic) van Holstein

drs. C.G. (Kitty) Jong

drs. C. (Cees) Oudshoorn

J. (Sjaak) van der Tak

mr. I.D. (Ingrid) Thijssen

prof. dr. R.J. (Romke) van der Veen

prof. dr. mr. E. (Evert) Verhulp

J. (Jacco) Vonnhof

Algemeen secretaris: mr. J. (Jacqueline) Prins MA

1.2 Samenvattende financiële beschouwing 2021

Samenvatting staat van baten en lasten (x 1.000 euro)

rubriek	rekening 2021	begroting 2021	rekening 2020
1 Baten			
1. Bijdrage uit het AWF	15.400	15.400	14.000
2. Overige baten	5.868	5.338	5.251
Totaal baten	<u>21.268</u>	<u>20.738</u>	<u>19.251</u>
2 Lasten			
1. Raads- en commissiewerk	2.685	2.346	2.394
2. Personeelskosten	15.313	14.672	14.169
3. Huisvestingskosten	1.674	1.760	1.684
4. Bureaukosten	1.532	1.543	1.524
5. Subsidies	1.378	1.645	1.745
Totaal lasten	<u>22.582</u>	<u>21.966</u>	<u>21.516</u>
3 Saldo van baten en lasten	<u>(1.314)</u>	<u>(1.228)</u>	<u>(2.265)</u>
4 Bestemming saldo van baten en lasten			
1. Onttrekking aan bestemmingsreserve medezeggenschap	(242)	(225)	(249)
2. Onttrekking aan vermogen in gebouw	(663)	(687)	(686)
3. Onttrekking aan overig vermogen	(409)	(316)	(1.330)
	<u>(1.314)</u>	<u>(1.228)</u>	<u>(2.265)</u>

De SER kende een relatief groot eigen overig vermogen. In 2016 is de financieringswijze van de SER vanuit het AWF positief geëvalueerd en daarmee bestendig. Het in het verleden ontstane 'overig eigen vermogen' van de SER is stapsgewijs verminderd door middel van het begroten van negatieve exploitatiesaldi gedurende enkele jaren (afpraak uit DB maart 2018).

Voor 2021 was derhalve een nadelig saldo begroot van 1.228.000 euro; het gerealiseerde nadelig saldo is uitgekomen op 1.314.000 euro. Zowel de baten als de lasten lagen op een hoger niveau dan begroot, en per saldo is het resultaat iets ongunstiger uitgevallen.

De belangrijkste reden van zowel de hogere baten als de hogere lasten is gelegen in het uitvoeren van omvangrijke, niet begrote activiteiten die voor een deel worden gefinancierd door betrokken ministeries en overige derden.

Begrotingswijziging wegens aanvullende activiteiten

In zijn vergadering van maart 2021 heeft het DB zijn goedkeuring verleend aan deze activiteiten die niet voorzien waren in de begroting voor 2021.

- *Diversiteit in Bedrijf*
Diversiteit in Bedrijf zet desks Diversiteit op in twee grote steden en organiseert Diversity Day. Deze activiteiten (0,2 miljoen euro) worden geheel gefinancierd door derden.
- *Topvrouwen*
De SER krijgt een nieuwe wettelijke taak inzake de monitoring van de ontwikkeling van het quotum vrouwen in de Top van het NL Bedrijfsleven. Hiertoe worden tools en procedures ontwikkeld waarvoor de SER een subsidie van OCW ontvangt. Een deel van de personele lasten blijft voor rekening SER. De baten liggen 0,4 miljoen euro hoger, de lasten 0,6 miljoen euro.
- *Platformfunctie Klimaatakkoord*
Met het Ministerie van EZK zijn afspraken gemaakt over extra activiteiten, die volledig worden vergoed door EZK. Baten en lasten liggen circa 0,2 miljoen euro hoger, door meer personele inzet en organisatie van webinars.

Naast deze activiteiten die geheel/deels door ministeries en derden worden gefinancierd worden aanvullende, niet begrote kosten (0,6 miljoen euro) gemaakt ten behoeve van

- De bemensing van het Jongerenplatform;

- Inzet van ICT-consultants; voor de verdere ontwikkeling van de ICT-infrastructuur van de SER, gericht op werken op afstand, digitale interne overlegstructuur en de ontwikkeling van een ICT-strategie, inclusief informatiebeveiligingsplan. Dit laatste mede als opvolging van een aanbeveling van de externe accountant.
- Vervanging wegens ziekte. Er is binnen het secretariaat sprake van enkele langdurige ziektegevallen waarvoor tijdelijk vervangende menskracht is ingezet.

De lasten die met deze nieuwe activiteiten samenhangen werden begin 2021 ingeschat op 1,8 miljoen euro, de baten op 1,0 miljoen euro; de SER zou zelf het restant van circa 0,8 miljoen euro financieren, waarmee het voor 2021 te verwachten resultaat werd bijgesteld van 1.228.000 euro naar 2.028.000 euro.

	(x 1.000 euro)				
	originele begroting 2021	aanvullende activiteiten	bijgestelde begroting 2021	realisatie 2021	verschil met bijgestelde begroting
Totaal baten	20.738	1.000	21.738	21.268	(470)
Totaal lasten	21.966	1.800	23.766	22.582	(1.184)
Resultaat	<u>(1.228)</u>	<u>(800)</u>	<u>(2.028)</u>	<u>(1.314)</u>	<u>714</u>

De rekening laat zien dat de baten 471.000 euro (2,2%) lager zijn uitgekomen dan de bijgestelde begroting, en de lasten 1.185.000 euro (5%) lager dan de bijgestelde begroting.

Hieronder worden de belangrijkste verschillen kort benoemd:

Baten

- De subsidie ten behoeve van IMVO valt lager uit, met name doordat op convenant-overstijgend niveau minder kosten worden gemaakt waartegenover een lagere subsidie staat. Daarnaast wordt vanwege de Corona-crisis veelal online vergaderd en overlegd, waardoor maar beperkt zaalhuur in rekening gebracht kan worden.
- De subsidie ten behoeve van Topvrouwen valt lager uit. Dit is met name een gevolg van vertraging in het wetgevingstraject. De ontwikkeling van digitale tools voor de monitoring van het aantal vrouwen in de top van het Nederlandse bedrijfsleven is pas eind 2021 opgepakt, zodat hier nog geen ontwikkelkosten (extern) en slechts beperkte begeleidingskosten (intern) voor zijn gemaakt. Deze kosten zijn begrepen in de subsidie van het ministerie van OCW.
- Vanuit het secretariaat van Diversiteit in Bedrijf wordt naast de eerder genoemde activiteiten ook een bijdrage geleverd aan onderzoek door de Universiteit Utrecht waar een vergoeding tegenover staat. Tegenover deze vergoeding staan ook additionele personele kosten.
- Met het ministerie van SZW zijn hernieuwde afspraken gemaakt over een bijdrage voor het voeren van het secretariaat van de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen. Op lump-sum basis ontvangt de SER in de periode 2021 - 2024 jaarlijks een vergoeding van 100.000 euro; dit was nog niet bekend ten tijde van begrotingsbijstelling voor 2021.

Lasten

- De personeelskosten vallen lager uit dan de bijgestelde begroting. Hiervoor zijn enkele redenen aan te wijzen.
 - Een aantal van de aanvullende activiteiten wordt in eerste instantie opgestart vanuit de bestaande capaciteit.
 - De opstart van enkele activiteiten is vertraagd.
 - Gedurende 2021 waren er wat meer vacatures dan gebruikelijk. Van een aantal vacatures duurde het een tijd voordat deze waren vervuld.
- De door de SER verstrekte subsidies vallen per saldo lager uit dan begroot; de Stichting van de Arbeid deed een kleiner beroep op subsidie doordat geen gebruik werd gemaakt van de stelpost voor Onderzoek en doordat ook het uitgestelde jubileumfeest vanwege de Corona-crisis niet doorging. Hiervoor was wel financiële ruimte begroot. Ook de Stichting voor de Jaarverslaggeving deed een kleiner beroep op de subsidie van de SER; door de Corona-crisis werd er minder vergaderd en er zijn beduidend meer auteursrechtvergoedingen ontvangen.
- De rubriek Raads- en commissiekosten komt nagenoeg uit op het bedrag van de bijgestelde

begroting. Binnen deze rubriek zijn er wel plussen en minnen. De vergadervergoedingen vallen hoger uit dan begroot doordat er veel meer vergaderingen zijn gehouden. Vanwege de aanhoudende Corona-crisis zijn beduidend minder congressen georganiseerd waardoor de communicatiekosten lager uitvallen en blijft de post Onderzoek en instrumentarium achter bij de begroting omdat de ontwikkeling van de digitale tool Topvrouwen nog niet heeft plaatsgevonden. Deze kosten worden alsnog in 2022 gemaakt.

1.3 Risico's en onzekerheden

Algemeen

Op grond van de wet op de SER is het Dagelijks Bestuur belast met het beheer van de middelen. Om dit beheer nader te regelen heeft het bestuur een comptabiliteitsbesluit opgesteld; hiervan afgeleid is er een Uitvoeringsbesluit Comptabiliteit, waarin de (financiële) bevoegd- en verantwoordelijkheden van functionarissen nader zijn geregeld. Beide besluiten gezamenlijk vormen de basis voor de Administratieve Organisatie die periodiek op accurate werking wordt getoetst, zowel door toepassing van Verbijzonderde Interne Controle als door de controle door de externe accountant in het kader van zijn controle van de jaarrekening. Op deze wijze wordt gewaarborgd dat geen middelen op onrechtmatige wijze aan de organisatie worden onttrokken en dat het beheer van de middelen zorgvuldig plaatsvindt.

Fraude en integriteitsrisico's

Er is bij SER aandacht voor de beheersing van risico's op het gebied van fraude en integriteit. Het beheersen van deze risico's wordt primair gerealiseerd door een bedrijfscultuur waarin integriteit vanzelfsprekend is. Daarnaast is de opzet van de interne beheersingsorganisatie erop gericht om de kans op fraude zoveel mogelijk te reduceren.

De SER is een overheidswerkgever waardoor alle werknemers van de SER ambtenaar zijn en de ambtseid afleggen. Er is een geformaliseerd intern integriteits- en privacybeleid.

Informatiebeveiligingsrisico

Het informatiebeveiligingsrisico betreft het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continue of onvoldoende beveiligd zijn.

Er zijn technische en beheersmatige maatregelen getroffen om deze risico's te beperken. Deze betreffen onder andere de logische toegangsbeveiliging en autorisatiebevoegdheden voor programma's en bestanden. Vanaf juli 2016 maakt de SER gebruik van een externe provider en zijn de data van eigen lokale servers overgegaan naar servercapaciteit in een datacentrum. Zowel de provider als het datacenter zijn ISO 27002 gecertificeerd op het gebied van beveiliging. De back-up is opgeslagen in een ander datacenter waarop dezelfde voorwaarden van toepassing zijn als het datacenter waar de originele data wordt opgeslagen. Er is voorzien in een disaster recovery procedure. Daarnaast heeft de SER servercapaciteit in eigen beheer. Dit om te waarborgen dat er onder alle omstandigheden over de eigen data beschikt kan worden. Om te voorkomen dat de informatievoorziening kan worden platgelegd, wordt gewerkt met private verbindingen tussen de datacenters en de kantoorlocatie van de SER.

Door de uitbraak van de coronacrisis in 2020 en 2021 zag de SER zich genooddaakt ad hoc en voor een zeer groot deel van het personeelsbestand over te stappen op thuiswerken (Werken op Afstand/ RDS). Hiervoor hoefde alleen de bestaande servercapaciteit opgeschaald te worden zodat meer gebruikers tegelijkertijd deze servers konden benaderen.

Per 1-1-2021 is er op oproepbasis een security officer aan de SER gelieerd. Bij aanschaf van nieuwe applicaties wordt er door hem checks op het gebied van security verricht zoals bijvoorbeeld voor het inrichten van het nieuwe intranet. Naar verwachting levert hij in het voorjaar van 2022 een formeel informatiebeveiligingsplan op.

Voldoen aan wet- en regelgeving

Als publiekrechtelijk orgaan is de SER onderworpen aan de Wet Normering Topinkomens (WNT) en de Aanbestedingswet. Overtreding van deze wetten zou tot imago- of reputatieschade kunnen leiden.

- WNT

Jaarlijks wordt getoetst of de bezoldiging van de voorzitter alsmede die van de algemeen

secretaris past binnen de gestelde normen van de WNT. In 2021 is dat het geval, net als in voorgaande jaren.

- **Aanbestedingswet**

Bij het opstellen van het Uitvoeringsbesluit Comptabiliteit is rekening gehouden met de verplichtingen welke de Aanbestedingswet stelt ten aanzien van inkoopprocedures en drempelbedragen.

1.4 Vooruitblik 2022

Jaarlijks stelt de SER een begroting op voor het komende begrotingsjaar. In de Wet op de SER is bepaald dat deze vóór 15 november ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de minister van SZW. De goedkeuring van de begroting 2022 is op 16 december 2021 ontvangen.

De begrote activiteiten voor 2022 liggen in de lijn van de activiteiten die in 2021 zijn ondernomen, waarbij opgemerkt wordt dat de voortdurende van de coronacrisis invloed zal hebben op de exploitatie, zoals hiervoor beschreven.

In februari 2022 is oorlog uitgebroken in Oekraïne, waardoor mondiaal vrees is ontstaan voor digitale aanvallen op computersystemen vanuit Rusland. Vooralsnog verwacht de SER niet dat aanvullende maatregelen en bijbehorende kosten op het gebied van cybersecurity nodig zijn, anders dan de mogelijke maatregelen die naar aanleiding van het op te leveren informatiebeveiligingsplan zullen worden getroffen.

Wel wordt rekening gehouden met stijgende prijzen voor in te kopen producten en diensten als gevolg van deze oorlog.

De beknopte begroting voor 2022 luidt als volgt (x 1.000 euro):

1 Baten

1.	Bijdrage uit het AWf	18.800
2.	Overige baten	5.216
	Totaal baten	<u>24.016</u>

2 Lasten

1.	Raads- en commissiewerk	2.670
2.	Personeelskosten	16.010
3.	Huisvestingskosten	1.773
4.	Bureaunkosten	1.659
5.	Subsidies	1.700
	Totaal lasten	<u>23.812</u>

3 Saldo van baten en lasten

204

4 Bestemming saldo van baten en lasten

Onttrekking aan bestemmingsreserve medezeggenschap	(225)
Onttrekking aan vermogen in gebouw	(660)
Toevoeging aan overig vermogen	1.089
	<u>204</u>

1.5 Meerjarenoverzicht

Het meerjarenoverzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de belangrijkste financiële parameters over de afgelopen jaren en biedt tevens een vooruitblik op het komende jaar. Daarnaast is een meerjarenoverzicht behulpzaam bij het in beeld brengen van de kosten en financiering van eenmalige omvangrijke projecten en de invloed daarvan op de desbetreffende balansposten, alsmede op de ontwikkeling van het eigen vermogen.

Meerjarenoverzicht staat van baten en lasten					
	bijdrage uit AWf	overige baten	totaal baten	lasten	resultaat
2018	11.600.000	5.019.000	16.619.000	18.174.000	(1.555.000)
2019	12.300.000	4.721.000	17.021.000	19.603.000	(2.582.000)
2020	14.000.000	5.251.000	19.251.000	21.516.000	(2.265.000)
2021	15.400.000	5.868.000	21.268.000	22.582.000	(1.314.000)
2022 begroting	18.800.000	5.216.000	24.016.000	23.812.000	204.000

Meerjarenoverzicht resultaatbestemming				
	mutatie vermogen in gebouw	onttrekking bestemmings- reserve mede- zeggenschap	dotatie/ onttrekking overig vermogen	totaal
2018	(650.000)	(263.000)	(642.000)	(1.555.000)
2019	(705.000)	(246.000)	(1.631.000)	(2.582.000)
2020	(686.000)	(249.000)	(1.330.000)	(2.265.000)
2021	(663.000)	(242.000)	(409.000)	(1.314.000)
2022 begroting	(660.000)	(225.000)	1.089.000	204.000

Meerjarenoverzicht verloop vermogenscomponenten				
	saldo vermogen in gebouw ¹	saldo bestemmings- reserve mede- zeggenschap	saldo overig vermogen ¹	saldo totaal vermogen
2018	5.370.000	997.000	6.974.000	13.341.000
2019	5.028.000	750.000	4.981.000	10.759.000
2020	4.859.000	501.000	3.134.000	8.494.000
2021	4.847.000	259.000	2.074.000	7.180.000
2022 begroting	4.277.000	34.000	3.073.000	7.384.000

¹ In deze vermogenscomponenten worden naast afschrijvingskosten ook de investeringen in het gebouw verwerkt.

2. JAARREKENING 2021

2.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2021 (NA BESTEMMING SALDO VAN BATEN EN LASTEN)

ACTIVA

	31 december 2021	31 december 2020
IMMATERIËLE VASTE ACTIVA		
Software	145.102	212.770
MATERIËLE VASTE ACTIVA		
Grond	718.743	718.743
Gebouwen	4.128.421	4.140.167
Inventaris	546.856	520.586
	5.394.020	5.379.496
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen en overlopende activa	1.240.476	1.071.040
GELDMIDDELEN		
Liquide middelen	5.137.347	6.506.995
	<u>11.916.945</u>	<u>13.170.301</u>

PASSIVA				
	31 december 2021		31 december 2020	
VERMOGEN				
Vermogen SER		7.180.500		8.494.192
VOORZIENINGEN				
Voorziening Sociaal Plan SER	325.800		404.648	
Voorziening afwikkeling Stichting FVP	59.122		166.604	
Voorziening compensatie jubileumgratificaties	25.312		51.960	
Voorziening Voortzettingsrecht pensioenopbouw	83.366		83.395	
		493.600		706.607
OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA				
Crediteuren	816.505		958.247	
Overige schulden en overlopende passiva	3.426.340		3.011.255	
		4.242.845		3.969.502
		11.916.945		13.170.301

2.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2021

rubriek	rekening 2021	begroting 2021	rekening 2020
1 Baten			
1. Bijdrage uit AWf	15.400.000	15.400.000	14.000.000
2. Overige baten	5.867.849	5.338.000	5.250.896
Totaal baten	<u>21.267.849</u>	<u>20.738.000</u>	<u>19.250.896</u>
2 Lasten			
1. Raads- en commissiewerk	2.684.775	2.346.000	2.393.567
2. Personeelskosten	15.312.392	14.672.000	14.169.154
3. Huisvestingskosten	1.674.312	1.760.000	1.684.453
4. Bureaukosten	1.532.207	1.543.000	1.523.600
5. Subsidies	1.377.855	1.645.000	1.745.046
Totaal lasten	<u>22.581.541</u>	<u>21.966.000</u>	<u>21.515.820</u>
3 Saldo van baten en lasten	<u>(1.313.692)</u>	<u>(1.228.000)</u>	<u>(2.264.924)</u>
4 Bestemming saldo van baten en lasten			
1. Onttrekking aan bestemmingsreserve medezeggenschap	(242.037)	(225.000)	(249.339)
2. Onttrekking aan vermogen in gebouw	(663.039)	(687.000)	(686.063)
3. Onttrekking aan overig vermogen	(408.616)	(316.000)	(1.329.522)
	<u>(1.313.692)</u>	<u>(1.228.000)</u>	<u>(2.264.924)</u>

2.3 KASSTROOMOVERZICHT OVER 2021

	2021	2020
1. Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo van baten en lasten	(1.313.692)	(2.264.924)
Aanpassing voor		
- Afschrijvingen	892.510	953.751
- Mutatie voorzieningen	(213.007)	(105.734)
	<u>679.503</u>	<u>848.017</u>
Veranderingen in werkkapitaal		
- Vorderingen	(169.436)	565.898
- Kortlopende schulden	273.343	225.272
	<u>103.907</u>	<u>791.170</u>
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>	<u>(530.282)</u>	<u>(625.737)</u>
2. Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
- Investerings in (im)materiële vaste activa	(839.366)	(760.117)
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	<u>(839.366)</u>	<u>(760.117)</u>
Mutatie geldmiddelen	<u>(1.369.648)</u>	<u>(1.385.854)</u>
Verloop van de geldmiddelen:		
Saldo 1 januari	6.506.995	7.892.849
Mutatie geldmiddelen	(1.369.648)	(1.385.854)
Saldo op 31 december	<u>5.137.347</u>	<u>6.506.995</u>

Het kasstroomoverzicht is opgesteld via de indirecte methode. Voor de herleiding van de mutatie in de liquide middelen wordt het resultaat aangepast voor posten van de staat van baten en lasten en balansmutaties die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in boekjaar 2021.

In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt naar kasstromen uit operationele- en investeringsactiviteiten. De operationele kasstroom hangt samen met de operationele activiteiten van de SER en de rechtstreeks daaraan gerelateerde veranderingen in het werkkapitaal. Investerings en desinvesterings in vaste activa worden opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten.

2.4 GRONDSLAGEN VOOR HET OPSTELLEN VAN DE JAARREKENING

2.4.1 Algemeen

Activiteiten

De Sociaal-Economische Raad, gevestigd op de Bezuidenhoutseweg 60 in Den Haag, is ingesteld bij wet; Tot en met 2014 op grond van de Wet op de bedrijfsorganisatie (Wbo), met ingang van 2015 heet deze wet de Wet op de Sociaal-Economische Raad. Binnen het kader van de Wet op de SER wordt een aantal taken vervuld:

- Advisering aan regering en parlement;
- Bestuurlijke taken;
- Bevordering goed functioneren bedrijfsleven, waarbij gestimuleerd wordt om altijd het algemeen belang in het oog te houden (zelfregulering).

De SER is als publiekrechtelijk orgaan ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder inschrijfnummer 27363950.

Verbonden partijen

De Stichting van de Arbeid en de Landelijke Cliëntenraad worden aangemerkt als verbonden partij omdat de medewerkers van deze organisaties formeel in dienst zijn van de SER. De dienstverlening aan deze verbonden partijen vindt plaats op basis van kostprijs.

2.4.2 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld conform Richtlijn 640 Organisaties-zonder-winststreven van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ 640).

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het saldo van baten en lasten vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteit van de activiteiten

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. De SER kan bij wet voorzien in zijn eigen middelen, waardoor de in 2020 uitgebroken Corona-crisis geen effect heeft op de financiering van de SER. De instemming met de begroting 2022 is in november 2021 van de minister van SZW ontvangen.

Stelselwijzigingen

In het boekjaar 2021 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Schattingswijzigingen

In het boekjaar 2021 hebben zich geen schattingswijzigingen voorgedaan.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten (zoals vorderingen en schulden), als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost van de 'Grondslagen voor de waardering van activa en passiva'. De Sociaal-Economische Raad kent geen afgeleide financiële instrumenten.

Valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, de functionele valuta van de SER.

2.4.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld. Bijzondere waardeverminderingen hebben gedurende 2021 niet plaatsgevonden.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte toekomstige gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname. Op de grond wordt niet afgeschreven. Bijzondere waardeverminderingen hebben gedurende 2021 niet plaatsgevonden.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs benaderen de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de Sociaal-Economische Raad bevat de volgende componenten:

- Vermogen gebouw
Het gebouw van de SER is gefinancierd met eigen vermogen. De jaarlijkse afschrijvingslasten worden ten laste van deze vermogenscomponent gebracht.
- Bestemmingsreserve medezeggenschap
De bestemmingsreserve medezeggenschap betreft dat deel van het vermogen dat niet is besteed aan de subsidiëring van het GBIO, een taak die de SER tot en met 2012 uitvoerde op basis van de Wet op de ondernemingsraden. Met instemming van de minister van SZW wordt dit vermogen aangewend om de kosten te financieren welke samenhangen met de taken die de SER is gaan uitvoeren naar aanleiding van de wijzigingen in de Wet op de ondernemingsraden.
- Overig vermogen
De cumulatieve exploitatieoverschotten en tekorten vormen het overig vermogen van de SER. Dit deel van het vermogen staat ter vrije beschikking.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen af te wikkelen.

- Voorziening Sociaal Plan SER
De voorziening voor Sociaal Plan is gevormd met het oog op het wegvallen van enkele taken bij de SER. In 2012 is met de vakbeweging een sociaal plan overeengekomen. De uitkeringen uit hoofde van het Sociaal Plan worden ten laste van de voorziening gebracht.
- Voorziening afwikkeling Stichting FVP
In 2016 is de Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (FVP) opgeheven. Een deel (200.000 euro) van het liquidatiesaldo is toegekend aan de SER, onder de gelijktijdige afspraak dat de SER in de periode tot eind 2021 voor dit bedrag onderzoek en projecten op het terrein van aanvullende pensioenen zal doen. Ultimo 2021 is nog een project onderhanden dat begin 2022 zal worden afgerond. De voorziening zal daarna zijn uitgeput.
- Voorziening afkoop jubileumgratificaties

De jubileumgratificatie is per 1 januari 2019 afgeschaft, zoals in het cao-overleg is afgesproken. Medewerkers die op 1 januari 2019 in dienst zijn van de SER ontvangen hiervoor een compensatie welke is berekend naar rato van de lengte van het dienstverband op 31 december 2018 tot aan het eerstvolgende jubileum. De compensatie wordt in vier gelijke termijnen uitbetaald in de jaren 2019 tot en met 2022.

- Voorziening voortzettingsrecht pensioenopbouw

Op grond van de PSB-vroegpensioenregeling hadden deelnemers onder bepaalde voorwaarden recht op voortgezette opbouw van ouderdoms- en nabestaandenpensioen tijdens de vroegpensioenperiode. Bij ABP kunnen deelnemers niet tegelijkertijd een (vervroegde) pensioenuitkering ontvangen en pensioen opbouwen. Op grond van cao-afspraken worden storting gedaan in de individuele ABP ExtraPensioenregeling indien aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. De kosten hiervoor komen ten laste van deze voorziening.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Opgenomen schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

2.4.4 Grondslagen voor bepaling van het saldo van baten en lasten

Algemeen

Het saldo van baten en lasten wordt bepaald als het verschil tussen het totaal van de baten en het totaal van de lasten. De baten en lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Voorzienbare verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden meegenomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

2.5 TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

ACTIVA

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Software

Boekwaarde op 1 januari 2021	212.770
Af: Afschrijvingen	(67.668)
Boekwaarde op 31 december 2021	<u>145.102</u>
Afschrijvingstermijn in jaren	3-5
Aanschafwaarde	1.003.016
Cumulatieve afschrijvingen	(857.914)
Boekwaarde 31 december 2021	<u>145.102</u>

MATERIËLE VASTE ACTIVA

Gebouwen

	Gebouw Bezuiden- houtseweg 60	Gebouw Bezuiden- houtseweg 62	Renovatie en ver- bouwingen	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2021	0	1.129.093	3.011.074	4.140.167
Bij: Investerings	0	0	651.293	651.293
Af: Afschrijvingen	0	(161.292)	(501.747)	(663.039)
Boekwaarde 31 december 2021	<u>0</u>	<u>967.801</u>	<u>3.160.620</u>	<u>4.128.421</u>
Afschrijvingstermijn in jaren		40	3-20	
Aanschafwaarde	6.587.157	6.451.741	8.250.356	21.289.254
Cumulatieve afschrijvingen	(6.587.157)	(5.483.940)	(5.089.736)	(17.160.833)
Boekwaarde 31 december 2021	<u>0</u>	<u>967.801</u>	<u>3.160.620</u>	<u>4.128.421</u>

De investeringen laten zich als volgt specificeren:

- Vervanging verlichting vergaderzalen	158.901
- Renovatie toiletgroepen vergadercomplex	136.663
- Vervanging tapijt en binnenschilderwerk laagbouw/vergadercomp	117.193
- CO2-regeling vergaderzalen	117.151
- Vervanging plafonds vergadercomplex	42.908
- Bouwkundige aanpassingen vergadercomplex	40.126
- Overig	38.351
Totaal	<u>651.293</u>

De marktwaarde van de panden (inclusief grond) is per 30 juni 2007 getaxeerd op 16,6 miljoen euro. Nadien heeft geen hernieuwde taxatie van de marktwaarde plaatsgevonden.

Inventaris

	Meubilair/ Stoffering	Machines/ Installaties	Auto- matisering	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2021	278.075	226.249	16.262	520.586
Bij: Investerings	27.003	161.070	0	188.073
Af: Afschrijvingen	(56.423)	(89.938)	(15.442)	(161.803)
Boekwaarde 31 december 2021	<u>248.655</u>	<u>297.381</u>	<u>820</u>	<u>546.856</u>
Afschrijvingstermijn in jaren	7-10	5-8	3-5	

	Meubilair/ Stoffering	Machines/ Installaties	Auto- matisering	Totaal
Cumulatieve aanschafwaarde	1.935.138	1.635.200	179.758	3.750.096
Cumulatieve afschrijvingen	(1.686.483)	(1.337.819)	(178.938)	(3.203.240)
Boekwaarde 31 december 2021	<u>248.655</u>	<u>297.381</u>	<u>820</u>	<u>546.856</u>

De investeringen laten zich als volgt specificeren:

	Meubilair/ Stoffering	Machines/ Installaties	Auto- matisering
Apparatuur hybride vergaderfaciliteiten	-	74.799	-
Bekabeling opnamesystemen	-	50.060	-
Mobiele telefoons	-	36.211	-
Diverse	27.003	-	-
Totaal	<u>27.003</u>	<u>161.070</u>	<u>0</u>

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa hebben betrekking op:

	31-12-2021	31-12-2020
Nog te ontvangen subsidies	299.394	194.634
Vooruitbetaalde contracten en abonnementen	188.609	167.560
Vooruitbetaald op investeringen	41.680	170.646
Nog te ontvangen bijdrage IMVO	84.992	0
Rekening courant Stichting van de Arbeid	0	101.087
Leningen en vorderingen personeel	2.848	5.911
Overige vorderingen en overlopende activa	622.953	431.202
	<u>1.240.476</u>	<u>1.071.040</u>

De nog te ontvangen bijdrage IMVO is het saldo van ontvangen voorschotten van het ministerie van Buitenlandse zaken en aan het bedrijfsleven gefactureerde bijdragen.

Eind 2021 zijn veel bedragen gefactureerd inzake de overige activiteiten, wat leidt tot een relatief hoog saldo 'overige vorderingen' op balansdatum.

Alle opgenomen vorderingen hebben een looptijd van minder dan een jaar.

GELDMIDDELEN

Liquide middelen

	31-12-2021	31-12-2020
Saldo rekening-courant Staat der Nederlanden	5.136.221	6.505.869
Kas	1.126	1.126
	<u>5.137.347</u>	<u>6.506.995</u>

Het saldo in rekening-courant met de Staat der Nederlanden is dagelijks opvraagbaar.

PASSIVA

VERMOGEN

Vermogen SER

De vermogensbestanddelen van de SER vertonen over 2020 en 2021 de volgende ontwikkeling:

	Vermogen gebouw	Bestemmings- reserve medezeggen- schap	Overig vermogen	Totaal vermogen
1 januari 2020	5.027.862	750.461	4.980.793	10.759.116
Investering in gebouw	517.111	-	(517.111)	0
Bestemming saldo van baten en lasten 2020	(686.063)	(249.339)	(1.329.522)	(2.264.924)
31 december 2020	<u>4.858.910</u>	<u>501.122</u>	<u>3.134.160</u>	<u>8.494.192</u>
1 januari 2021	4.858.910	501.122	3.134.160	8.494.192
Investering in gebouw	651.293	-	(651.293)	0
Bestemming saldo van baten en lasten 2021	(663.039)	(242.037)	(408.616)	(1.313.692)
31 december 2021	<u>4.847.164</u>	<u>259.085</u>	<u>2.074.251</u>	<u>7.180.500</u>

Het 'Vermogen gebouw' is gelijk aan de bedragen welke onder de post grond en gebouwen zijn opgenomen. Deze post brengt tot uitdrukking dat het gebouw van de SER (alsmede de renovatie en verbouwingen) met eigen vermogen is gefinancierd. De jaarlijkse afschrijvingskosten op de gebouwen worden ten laste van deze vermogenscomponent gebracht, investeringen in het gebouw worden aan deze vermogenscomponent toegevoegd.

De bestemmingsreserve medezeggenschap betreft dat deel van het vermogen dat niet is besteed aan de subsidiëring van het GBIO, een taak die de SER tot en met 2012 uitvoerde op basis van de Wet op de ondernemingsraden. Met instemming van de minister van SZW wordt dit vermogen aangewend om de kosten te financieren welke samenhangen met de taken die de SER is gaan uitvoeren naar aanleiding van de wijzigingen in de Wet op de ondernemingsraden. De middelen worden zodoende benut voor hetzelfde doel als dat waarvoor ze zijn geïnd. Voor een specificatie van de onttrekking ad. 242.037 euro en een toelichting daarop wordt verwezen naar bladzijde 33 van dit financieel jaarverslag.

Bestemming saldo van baten en lasten 2021

Het negatieve exploitatiesaldo van 1.313.692 euro wordt als volgt verwerkt:

- 663.039 euro (gelijk aan het afschrijvingsbedrag op het gebouw) wordt onttrokken aan het vermogen vastgelegd in gebouwen;
- 242.037 euro wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve medezeggenschap;
- 408.616 euro (het resterend saldo) wordt aan het overig vermogen onttrokken.

Bestemming saldo van baten en lasten 2020 en vaststelling jaarrekening 2020

Het saldo van de baten en lasten 2020 is bestemd zoals in de jaarrekening 2020 is voorgesteld. Het dagelijks bestuur heeft de concept jaarrekening 2020 in zijn vergadering van 19 maart 2021 definitief opgesteld en vervolgens aangeboden aan de raad. De raad heeft de jaarrekening 2020 vastgesteld in zijn vergadering van 16 april 2021. De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft op 13 augustus 2021 ingestemd met de jaarrekening 2020.

VOORZIENINGEN

Voorziening Sociaal Plan SER

Sociaal Plan

Met het oog op het wegvallen van enkele taken bij de SER is in 2012 met de vakbeweging een Sociaal Plan overeengekomen.

In de afgelopen jaren zijn op grond van dit Sociaal Plan dotaties gedaan aan de voorziening. Deze dotaties hingen samen met het vervallen van de toezichthoudende taken op de product- en bedrijfsschappen, het vervallen van de wettelijke taak rond de WOR-heffingen alsmede de teruggang in taken bij de huisdrukkerij en de postafdeling vanwege verdergaande digitalisering. Op de genoemde ontwikkelingen is steeds zoveel mogelijk geanticipeerd, en kon de teruggang in taken grotendeels worden opgevangen met natuurlijk verloop. In enkele gevallen is sprake van begeleiding van-werk-naar-werk en wordt een beroep op het Sociaal Plan gedaan; met name ter suppletie van loonverschillen bij het aanvaarden van een andere baan. Door de verdergaande ontwikkelingen op het gebied van (digitalisering van) postverzending is in 2017 een medewerker boventallig geworden en gestart met een van-werk-naar-werk-traject.

Bij de bepaling van de hoogte van de voorziening wordt gebruik gemaakt van schattingen voor

- toekomstige ontwikkelingen ten aanzien van salarisniveaus en premiepercentages voor sociale lasten en pensioenen.
- de kans dat betrokkenen in dezelfde mate gebruik blijven maken van de voorziening.

Het verloop van de voorziening in 2021 is als volgt:

Saldo op 1 januari 2021	404.648
Af: suppleties (inclusief werkgeverslasten)	(78.848)
Saldo op 31 december 2020	<u>325.800</u>

Voorziening afwikkeling Stichting FVP

In 2016 is de Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (FVP) opgeheven. Een deel (200.000 euro) van het liquidatiesaldo is toegekend aan de SER, onder de gelijktijdige afspraak dat de SER in de periode tot eind 2021 voor dit bedrag onderzoek en projecten op het terrein van aanvullende pensioenen zal doen en over de besteding van de middelen in zijn jaarrekeningen in de tussenliggende periode verantwoording zal afleggen. Deze afspraken zijn vastgelegd in een fundingovereenkomst tussen FVP en SER.

Hiertoe heeft de SER een voorziening gevormd ter hoogte van het van FVP ontvangen bedrag.

In 2020 heeft geen onderzoek ten laste van deze voorziening plaatsgevonden. Wel heeft het DB eind 2020 besloten dat de resterende middelen in 2021 zullen worden besteed aan de inrichting van een meldpunt voor werkgevers en werknemers zonder pensioenregeling alsmede onderzoek en ontsluiting van pensioen kennis via een externe partij. Deze activiteiten worden in het voorjaar van 2022 afgerond.

Voorziening voortzettingsrecht pensioenopbouw

Op grond van de PSB-vroegpensioenregeling hadden deelnemers onder bepaalde voorwaarden recht op voortgezette opbouw van ouderdoms- en nabestaandenpensioen tijdens de vroegpensioenperiode. Bij ABP kunnen deelnemers niet tegelijkertijd een (vervroegd) pensioenuitkering ontvangen en pensioen opbouwen. CAO-partijen hebben daarom over het recht op voortzetting van de pensioenopbouw tijdens vervroegd pensioen nadere afspraken gemaakt die inhouden dat onder voorwaarden een storting van de werkgeverspremies plaatsvindt in de individuele ABP ExtraPensioenregeling. Deze storting vindt alleen plaats indien en voor zover de deelnemer aansluitend aan het huidige dienstverband met de SER daadwerkelijk met vervroegd pensioen gaat. Voor deze rechten is ten laste van het resultaat 2011 een voorziening gevormd. De voorziening wordt jaarlijks herberekend in verband met actueel gebruik en wijzigingen in de hoogte van de pensioenpremies.

Bij de bepaling van de hoogte van de voorziening wordt gebruik gemaakt van schattingen voor

- de kans dat betrokkenen in dienst zullen blijven bij de SER. Deze kans wordt op 100% gesteld;
- de kans dat betrokkenen ook daadwerkelijk eerder met pensioen zullen gaan dan de AOW-leeftijd. Op basis van ervaringscijfers is deze kans gesteld op 40%. Jaarlijks wordt getoetst of dit percentage nog accuraat is.

Het verloop van de voorziening in 2021 is als volgt:

Saldo op 1 januari 2021	83.395
Aanpassing op basis van bijstelling verwachting gebruik (SER)	(529)
Aanpassing op basis van bijstelling verwachting gebruik (StvdA)	500
Saldo op 31 december 2021	<u>83.366</u>

Voorziening compensatie jubileumgratificaties

De jubileumgratificatie bij 12,5, 25- en 35-jarig dienstverband is op basis van cao-afspraken per 1 januari 2019 afgeschaft. Medewerkers die op 1 januari 2019 in dienst zijn van de SER ontvangen hiervoor een compensatie welke is berekend naar rato van de lengte van het dienstverband op 31 december 2018 tot aan het eerstvolgende jubileum. De compensatie wordt uitbetaald in de jaren 2019 tot en met 2022. Ten laste van het resultaat 2018 is een voorziening gevormd waaruit deze compensatie zal worden betaald.

Bij de bepaling van de hoogte van de voorziening wordt gebruik gemaakt van de schatting voor de kans dat betrokkenen in dienst zullen blijven bij de SER. Deze kans wordt op 100% gesteld.

Het verloop van de voorziening in 2021 is als volgt:

Saldo op 1 januari 2021	51.960
Betaalde compensaties	(25.950)
Vrijval op basis van personele mutaties	(698)
Saldo op 31 december 2021	<u>25.312</u>

OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

De overige schulden en overlopende passiva hebben betrekking op:

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
Reservering vakantietoelage en vakantiedagen	1.513.524	1.405.827
Loonheffing en sociale premies	783.460	742.652
Vooruitontvangen subsidies	356.690	0
Rekening courant Stichting van de Arbeid	260.093	0
Pensioenpremies	216.034	188.114
Omzetbelasting	105.429	49.034
Reservering accountantskosten controle jaarrekening	26.015	24.200
Vooruitontvangen bijdrage IMVO	0	391.930
Overige kortlopende schulden	165.095	209.498
	<u>3.426.340</u>	<u>3.011.255</u>

Alle opgenomen overige schulden hebben een looptijd van minder dan een jaar.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Op balansdatum heeft de SER de volgende niet in de balans opgenomen verplichtingen:

- Werkplekbeheer, inclusief werken 'in the cloud' en printfaciliteiten. De resterende looptijd is 6 maanden. De totale verplichting bedraagt 147.000 euro.
- Operational leasecontract inzake de lease auto van de voorzitter. De resterende looptijd is 12 maanden. De verplichting bedraagt 29.000 euro.
- Voor het jaar 2021 zijn toezeggingen gedaan voor exploitatiesubsidies aan de Stichting voor de Arbeid (3/4e deel van de totale netto-lasten; begroot aandeel SER 1.118.000 euro) en de Stichting voor de Jaarverslaggeving (7/11e deel van het exploitatietekort; begroot aandeel SER: 239.000 euro).

Er zijn geen niet in de balans opgenomen rechten.

2.6 TOELICHTING OP ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

1 BATEN

1. Bijdrage uit AWf

Op grond van de Wet op de Sociaal-Economische Raad (Wet op de SER) en de Wet financiering sociale verzekeringen (Wfsv) wordt de SER sinds 2013 gefinancierd door middel van een jaarlijks te bepalen bijdrage uit het Algemeen Werkloosheidsfonds (AWf).

Voor 1 juli 2020 heeft de SER aan de minister van SZW aangegeven voor het jaar 2021 circa 15.400.000 euro nodig te hebben als bijdrage uit het AWf. Dit laatste bedrag is in 2021 in twaalf gelijke maandelijkse termijnen ontvangen.

2. Overige baten

	rekening 2021	begroting 2021	rekening 2020
Bijdrage ten behoeve van IMVO-convenanten	2.454.209	2.720.000	2.378.502
Verhuur	883.608	876.000	922.599
Subsidie Diversiteit in Bedrijf	531.033	510.000	451.613
Bijdrage Klimaatakkoord	492.070	330.000	443.040
Subsidie Activiteiten Topvrouwen	407.810	367.000	309.216
Secretariaatsvergoeding Ombudsman Pensioenen	251.694	275.000	261.674
Secretariaatsvergoeding CKA	100.000	0	75.000
Dienstverlening Stichting van de Arbeid	94.445	100.000	104.154
Overige subsidies	56.846	55.000	79.553
Omzet bedrijfsrestaurant	7.102	60.000	41.589
Overige baten	589.032	45.000	183.956
Totaal	<u>5.867.849</u>	<u>5.338.000</u>	<u>5.250.896</u>

IMVO-convenanten

Met ingang van medio 2016 faciliteert de SER de totstandkoming van circa tien convenanten alsmede de borging dat de afspraken uit de convenanten worden geïmplementeerd. Financiering vindt voor 80% plaats door het ministerie van BuZa alsmede het aan de convenanten deelnemende bedrijfsleven. 20% van de kosten wordt door de SER gedragen. De looptijd van de afspraken met BuZa is tot en met 2024.

De subsidie ten behoeve van IMVO valt lager uit, met name doordat op convenantoverstijgend niveau minder kosten worden gemaakt waartegenover een lagere subsidie staat. Daarnaast wordt vanwege de Corona-crisis veelal online vergaderd en overlegd, waardoor maar beperkt zaalhuur in rekening gebracht kan worden.

Verhuur

De opbrengst uit verhuur heeft voor het grootste deel betrekking op de verhuur van een deel van het SER-gebouw aan Stab, SWOV en enkele kleinere huurders, en voor het overige op de verhuur van vergaderruimte.

Subsidie Diversiteit in Bedrijf

Op verzoek van het ministerie van SZW wordt het project Diversiteit in Bedrijf (DIB) vanaf 2020 tot en met 2023 voortgezet binnen de SER om te zorgen dat nog meer organisaties het charter diversiteit ondertekenen en dat Diversiteit beter verankerd wordt bij de aangesloten organisaties. SZW heeft voor de gehele periode een subsidie van maximaal 2,0 miljoen euro beschikbaar gesteld.

Bijdrage Klimaatakkoord

Het ministerie van EZK heeft de SER verzocht om de faciliterende rol die de SER had in 2018 en 2019 ten behoeve van de totstandkoming van het Klimaatakkoord vanaf 2020 te continueren in de vorm van het Voortgangsoverleg met daarbij behorend Klimaatplatform. EZK financiert deze activiteiten volledig. De bijdrage valt hoger uit dan begroot, met name door de organisatie van een

aantal webinars.

Subsidie Activiteiten Topvrouwen

De SER heeft in 2021 een nieuwe wettelijke taak gekregen inzake de monitoring van de ontwikkeling van het quotum vrouwen in de Top van het NL Bedrijfsleven. Hiertoe worden tools en procedures ontwikkeld waarvoor de SER een subsidie van OCW ontvangt. Een deel van de personele lasten blijft voor rekening van de SER. Door vertraging in het wetgevingstraject is de ontwikkeling van de tools pas aan het einde van 2021 opgestart waardoor nog amper kosten zijn gemaakt op dit vlak en ook nog maar beperkte personeelskosten zijn gemaakt om de ontwikkeling te begeleiden. Deze kosten schuiven door naar 2022.

Secretariaatsvergoeding Ombudsman Pensioenen

De SER voert op gezamenlijk verzoek van de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars het secretariaat van de Ombudsman Pensioenen. De doorberekening van de personele kosten van de secretariaatsmedewerkers aan de Pensioenfederatie wordt hier verantwoord.

Overige subsidies

Onder de post overige subsidies valt in 2021 alleen de subsidie voor het (grotendeels extern laten) ontwikkelen van een verbeterde methodiek voor het toetsen van de haalbaarheid van grenswaarden van gevaarlijke stoffen.

Dienstverlening Stichting van de Arbeid

Door de stafafdelingen en facilitaire afdelingen van het SER-secretariaat worden werkzaamheden verricht ten behoeve van het secretariaat van de Stichting van de Arbeid. De kosten hiervan worden op basis van afspraken tussen de besturen van de SER en de Stichting van de Arbeid doorbelast. Daarnaast worden door SER-notulisten vergaderingen genotuleerd ten behoeve van de Stichting. Deze inzet wordt separaat in rekening gebracht.

Secretariaatsvergoeding CKA

De SER ontvangt voor het voeren van het secretariaat van de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen een financiering op lump-sum basis van het ministerie van SZW. Op basis van eerdere afspraken eindigde deze financiering op 30 september 2020. In 2021 zijn hernieuwde afspraken gemaakt met het ministerie over de financiering; op lump-sum basis ontvangt de SER in de periode 2021 - 2024 opnieuw jaarlijks een vergoeding van 100.000 euro. Hiermee was in de begroting 2021 geen rekening gehouden.

Omzet bedrijfsrestaurant

De omzet bedrijfsrestaurant omvat zowel de contante verkopen in het personeelsrestaurant als de aan derden gefactureerde catering welke samenhangt met verhuur van vergaderzalen in het vergadercomplex van de SER. In verband met de Corona-crisis blijft de omzet in 2021 fors achter bij de begroting.

Overige baten

Deze post omvat normaliter een aantal doorberekeningen van kosten voor de administratieve ondersteuning van de Landelijke Cliëntenraad, alsmede ontvangen presentiegelden voor deelname aan vergaderingen van externe commissies en besturen en ontvangen vergoedingen voor gehouden lezingen en geschreven artikelen door SER-medewerkers. In 2021 zijn in deze rubriek daarnaast baten opgenomen die samenhangen met verschillende activiteiten die worden ondernomen vanuit het secretariaat van Diversiteit in Bedrijf; het opzetten en bemensen van diversiteitsdesks in twee grote steden, Diversity Day en bijdragen aan een onderzoek rondom Diversiteit van de Universiteit Utrecht. Deze activiteiten zijn aanvullend op de begroting, kennen een langere looptijd of hogere intensiteit waardoor per saldo een veel hoger bedrag wordt gerealiseerd dan eerder voorzien. Tegenover deze baten staan met name additionele personele lasten.

2 LASTEN

1. Raads- en commissiewerk

	rekening 2021	begroting 2021	rekening 2020
Vergadervergoedingen	800.565	625.000	664.026
Uitbesteed onderzoek en instrumentarium	636.820	556.000	569.224
Communicatiekosten	883.373	815.000	853.173
Overige raads- en commissiekosten	364.017	350.000	307.143
Totaal	<u>2.684.775</u>	<u>2.346.000</u>	<u>2.393.567</u>

Vergadervergoedingen

Leden van de raad en zijn commissies en werkgroepen ontvangen vergadervergoedingen voor het deelnemen aan vergaderingen. Het betreft vacatiegeld en een vergoeding voor reis- en verblijfkosten. Er geldt een standaardtarief van 410 euro voor vergaderingen van 1 tot maximaal 3 uur; voor kortere vergaderingen wordt 50% van het tarief toegekend, voor langere vergaderingen 150%. Commissievoorzitters ontvangen een extra vergoeding van 25% van het vacatiegeld. Bij vergaderingen in het kader van het overleg over consumentenvoorwaarden wordt alleen aan de (onafhankelijke) voorzitter een vergadervergoeding toegekend. Ten behoeve van de IMVO-convenanten worden geen vergadervergoedingen toegekend.

De specificatie is als volgt:

	rekening 2021	begroting 2021	rekening 2020
raad, dagelijks bestuur en kroonleden	191.159	210.000	164.642
adviescommissies/ werkgroepen	609.406	415.000	499.384
Totaal vergadervergoedingen	<u>800.565</u>	<u>625.000</u>	<u>664.026</u>
<i>aantal vergaderingen</i>			
raad	8	9	5
dagelijks bestuur	11	11	18
kroonledenoverleg	11	10	10
adviescommissies/ werkgroepen	260	176	201
Totaal	<u>290</u>	<u>206</u>	<u>234</u>

Uitbesteed onderzoek en instrumentarium

Voor deze categorie is in de begroting een stelpost opgenomen. Van te voren valt vaak niet te voorzien of, en zo ja in welke mate, hiervan gebruik gemaakt zal worden.

In 2021 zijn met name de volgende kosten opgenomen:

Algemeen

Kosten ten behoeve van de actualisatie van de database Grenswaarden en actualisatie van de Arbocatalogi, ontwikkeling van een verbeterde methodiek voor het toetsen van de haalbaarheid van grenswaarden van gevaarlijke stoffen en een extern uitgevoerd onderzoek naar knelpunten op de arbeidsmarkt.

IMVO

De ontwikkeling en het onderhoud van digitale tools ten behoeve van diverse IMVO-convenanten in de implementatiefase alsmede de opstelling van de eindevaluatie van het convenant Kleding en textiel.

Communicatiekosten

De post communicatiekosten bevat kosten van te organiseren congressen en bijeenkomsten, vervaardiging van audiovisuele middelen ten behoeve van adviestrajecten, vervaardiging van publicaties en vertalingen rondom de core-business van de SER, aanpassingen aan de websites van de SER alsmede de in te zetten dialoogwerkvormen ten behoeve van de adviestrajecten. Deels betreft dit een stelpost; het is immers nog niet bekend in welke projecten en op wat voor wijze van deze (dialoog)werkvormen gebruik gemaakt zal worden.

De beperkte overschrijding van deze post is toe te rekenen aan de webinars die ten behoeve van het

platform Klimaatakkoord zijn gehouden. Deze kosten worden gefinancierd door het ministerie van EZK. Ook zijn niet begrote kosten gemaakt ten behoeve van de activiteiten Topvrouwen en de aanvullende activiteiten vanuit het secretariaat van Diversiteit in Bedrijf. Tot slot was de ontwikkeling van een intranetsite begroot voor 2020 maar pas gerealiseerd in 2021. Daar staat tegenover dat de SER voor het overige minder congressen organiseert waardoor de rubriek communicatiekosten lager uitvalt dan de bijgestelde begroting.

Overige raads- en commissiekosten

De post overige raads- en commissiekosten bevat met name kosten van de inzet van externe voorzitters en leden van monitorings- en geschillencommissies voor de IMVO-convenanten. Voor een deel hebben de Overige Raads- en commissiekosten het karakter van een stelpost, aangezien van te voren niet goed valt in te schatten of en zo ja voor welke bedragen hiervan gebruik gemaakt zal worden.

2. Personeelskosten

Personeelsformatie secretariaat

Afdeling/ directie	formatie per ultimo 2021	begroting 2021	formatie per ultimo 2020
Algemeen secretariaat en stafafdelingen	33	29	29
Beleids- en adviesdirecties, inclusief Diversiteit in Bedrijf	87	89	82
Facilitair Bedrijf	19	19	20
Totaal formatie SER	<u>139</u>	<u>137</u>	<u>131</u>

De formatie per ultimo 2021 omvat de medewerkers waarmee de SER een tijdelijk of vast dienstverband heeft afgesloten. De formatie per ultimo 2021 ligt boven de begrote formatie. De belangrijkste redenen hiervoor zijn de al eerder genoemde aanvullende activiteiten, waardoor ook voor staf en ondersteuning aanvullende personele capaciteit benodigd is.

Alle medewerkers zijn werkzaam binnen Nederland.

Personeelskosten

Voor een organisatie als de SER zijn de medewerkers de belangrijkste 'asset'. De personeelskosten vormen met ongeveer 15,3 miljoen euro circa 67,9% van de totale lasten.

Het SER-secretariaat omvat niet alleen medewerkers werkzaam voor de SER zelf, maar ook medewerkers die werkzaam zijn voor derden zoals de Stichting van de Arbeid en de Landelijke Cliëntenraad. Voor deze laatsten is de SER in formele zin werkgever, maar niet in materiële zin. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de totale personeelskosten van de SER als werkgever en het deel daarvan dat wordt doorberekend aan de genoemde derden.

	2021
Totale personeelskosten van de SER als werkgever	16.343.601
Doorbelast aan StvdA en LCR	1.031.209
Personeelskosten ten laste van exploitatie SER	<u>15.312.392</u>

De specificatie van de personeelskosten is als volgt:

	rekening 2021	begroting 2021	rekening 2020
Salarissen	9.829.381	9.617.000	9.151.449
Pensioenpremies	1.705.222	1.710.000	1.510.356
Sociale Lasten	1.453.526	1.375.000	1.368.972
Detachering/inhuur	1.606.454	1.200.000	1.373.642
Vergoedingen personeel	271.652	365.000	361.800
Overige personeelskosten	446.157	405.000	366.935
Kosten sociaal plan	0	0	36.000
Totaal	15.312.392	14.672.000	14.169.154

De jaarrekeningposten salarissen, pensioenpremies en sociale lasten hebben betrekking op de personeelsleden van de SER alsmede de voorzitter.

De personeelskosten als geheel komen circa 637.000 euro hoger uit dan begroot. Dat is minder dan verwacht mocht worden op basis van de additionele activiteiten die in maart 2021 door het DB zijn goedgekeurd. Voor een deel hebben deze activiteiten nog niet plaatsgevonden (met name voor Topvrouwen) en voor een deel is de invulling vooralsnog door eigen mensen gedaan.

Salarissen

De salarissen zijn per 1 januari 2021 met 2,25% verhoogd op grond van cao-afspraken.

De post salarissen valt hoger uit dan begroot. De stijging valt voor het grootste deel te verklaren door de additionele activiteiten van Diversiteit in Bedrijf en de platformfunctie Klimaatakkoord.

Pensioenpremies

De pensioenregeling voor het personeel van de SER valt onder het Nederlandse pensioenstelsel en wordt gefinancierd door afdrachten aan een bedrijfstakpensioenfonds (ABP). De opbouw van de pensioenaanspraken wordt steeds in het betreffende kalenderjaar gefinancierd door middel van (tenminste) kostendekkende premiebetalingen. De pensioenregeling betreft een middelloonregeling met – voor zowel actieve als inactieve deelnemers (slapers en gepensioneerden) - voorwaardelijke toeslagverlening. De toeslagverlening is afhankelijk van het beleggingsrendement.

De dekkingsgraad van het pensioenfonds bedroeg ultimo 2021 110,2%.

De pensioenlasten komen ongeveer uit op het begrote bedrag; tegenover een hogere personele bezetting staat een lagere pensioenpremie en een hogere franchise dan waar in de begroting van uit werd gegaan.

Sociale Lasten

De sociale lasten komen hoger uit dan begroot, met name door hogere premiepercentages alsmede de hogere post salarissen. Veel van de medewerkers die zijn aangetrokken voor de nieuwe activiteiten hebben een tijdelijk dienstverband, waarvoor een fors hogere AWF-premie moet worden afgedragen.

Detachering/inhuur

De post detachering/inhuur valt hoger uit dan de begroting. Dit houdt met name verband met de inzet van ICT-consultants; voor de verdere ontwikkeling van de ICT-infrastructuur van de SER, gericht op werken op afstand, digitale interne overlegstructuur en de ontwikkeling van een ICT-strategie, inclusief informatiebeveiligingsplan. Daarnaast is de aanvullende personele inzet ten behoeve van het Klimaatakkoord en voor Topvrouwen voor het grootste deel gerealiseerd middels detacheringsconstructies en inzet van ZZP'ers.

In deze post is mede de personele inzet begrepen die door branche-organisaties is gepleegd uit hoofde van in-kind-bijdragen aan het IMVO-convenant CKT. Teneinde verantwoording aan het ministerie van BuZa af te kunnen leggen, lopen deze kosten over de resultatenrekening van de SER.

Vergoedingen personeel

Onder de post 'vergoedingen personeel' zijn de kosten opgenomen die voortvloeien uit de secundaire arbeidsvoorwaarden. De belangrijkste posten zijn de reiskostenvergoeding woon/werk, de werkgeversbijdrage aan de bonusspaarregeling en de vergoeding ziektekostenverzekering. In

2021 is de reiskostenvergoeding nagenoeg nihil en wordt in plaats daarvan een thuiswerkvergoeding verstrekt conform de richtlijnen hiervoor van het NIBUD. Deze thuiswerkvergoeding is beduidend lager dan de reiskostenvergoeding, waardoor de rubriek als geheel fors achterblijft bij de begroting.

Overige personeelskosten

De belangrijkste posten in de rubriek 'overige personeelskosten' zijn de opleidingskosten, wervingskosten, de arbodienst en de exploitatiekosten van de lease-auto van de voorzitter. Met name de opleidingskosten komen hoger uit dan begroot, onder andere door een inhaaleffect vanuit 2020 toen door de Corona-crisis opleidingen veelal niet doorgingen. Inmiddels bieden opleiders goede mogelijkheden aan voor online opleidingen en trainingen.

WNT

De vergoedingen van de voorzitter en de algemeen secretaris zijn opgenomen in de personeelskosten. De vergoeding van de voorzitter is bij verordening geregeld en is gebaseerd op de bezoldigingsregeling voor een minister.

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Het bezoldigingsmaximum in 2021 voor de Sociaal-Economische Raad is € 209.000. Met het oog op deze wet worden de volgende gegevens verstrekt, conform het verantwoordingsmodel van het ministerie van Binnenlandse Zaken:

Verantwoording conform tabel 1a

	2021	2020
Naam	M.I. Hamer	
Functie	voorzitter	
Aanvang en einde functieervulling in 2021	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Dienstbetrekking?	ja	ja
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	174.086	171.689
Beloningen betaalbaar op termijn	23.866	22.222
<i>Subtotaal</i>	<i>197.952</i>	<i>193.911</i>
Af: onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	197.952	193.911
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	209.000	201.000
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
	2021	2020
Naam	J. Prins	
Functie	algemeen secretaris	
Aanvang en einde functieervulling in 2021	1-1 t/m 31-12	1-6 t/m 31-12
Dienstbetrekking?	ja	ja
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	151.627	78.352
Beloningen betaalbaar op termijn	23.072	12.423
<i>Subtotaal</i>	<i>174.699</i>	<i>90.775</i>
Af: onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	174.699	90.775
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	209.000	117.525
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Verantwoording conform tabel 1d

Naam topfunctionaris	Functie
mr. I.D. Thijssen	Plaatsvervangend voorzitter
H.H. Busker (tot en met 31 maart 2021)	Plaatsvervangend voorzitter
A. Elzinga (vanaf 1 april 2021)	Plaatsvervangend voorzitter

De leden van het dagelijks bestuur ontvangen geen bezoldiging voor hun bestuurslidmaatschap. Wel ontvangen zij vacatiegelden voor hun deelname aan vergaderingen.

Naast de hiervoor vermelde topfunctionarissen zijn er geen andere functionarissen die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden.

3. Huisvestingskosten

	rekening 2021	begroting 2021	rekening 2020
Afschrijving gebouw	663.039	687.000	686.063
Onderhoud gebouw	302.630	330.000	296.988
Electriciteit, gas, water	272.112	242.000	228.790
Schoonhouden gebouw	235.270	295.000	273.897
Belastingen en verzekeringen	105.447	106.000	104.724
Beveiliging/bewaking	95.814	100.000	93.991
Totaal	<u>1.674.312</u>	<u>1.760.000</u>	<u>1.684.453</u>

Afschrijving gebouw

Het SER-pand inclusief renovaties en verbouwingen is gefinancierd met eigen vermogen, in een aparte categorie 'Vermogen in gebouw'. De afschrijvingskosten op het pand en de renovatie worden door middel van de resultaatverdeling ten laste van de desbetreffende vermogenscomponent gebracht.

Elektriciteit, gas, water

Vanwege de Corona-effecten moet het SER-gebouw intensiever geventileerd worden. Dat is terug te zien in deze rubriek.

Schoonhouden gebouw

Doordat in hoge mate gedurende het grootste deel van 2021 is thuisgewerkt en er zodoende minder behoefte te worden schoongemaakt is een korting afgesproken met de leverancier van schoonmaakdiensten.

4. Bureaukosten

	rekening 2021	begroting 2021	rekening 2020
ICT	924.204	840.000	845.982
Afschrijving en onderhoud inventaris	194.719	213.000	200.889
Documentatiekosten	167.483	176.000	172.019
Diensten/advisering door derden	119.880	115.000	111.816
Print- kopie- en portokosten	71.730	90.000	80.759
Inkopen bedrijfsrestaurant	35.658	85.000	89.214
Overige bureaukosten	18.533	24.000	22.921
Totaal	<u>1.532.207</u>	<u>1.543.000</u>	<u>1.523.600</u>

ICT

De SER werkt 'in the cloud' waardoor ICT als dienst extern wordt afgenomen. Maandelijks wordt het feitelijk aantal in gebruik zijnde werkplekken in rekening gebracht. In de kosten van ICT zijn mede begrepen de afschrijvingskosten op de

telefooncentrale en mobiele telefoons (25.737 euro), hardware (15.442 euro) en software (19.332 euro). Tevens zijn in de kosten van ICT begrepen de kosten van hosting van de websites van de SER, de bedrijfscommissies, de CKA, de vluchtelingenwerkwijzer, de leidraad 'veilig werken met stoffen op de werkplek' en topvrouwen.

De kosten van ICT vallen in 2021 hoger uit dan begroot. Dit wordt verklaard door

- de eerder beschreven nieuwe activiteiten. Dit leidt tot extra werkplekken alsmede specifieke kosten van tools en ICT ten behoeve van deze activiteiten.
- het opschalen van de ICT-capaciteit in verband met thuiswerken.

Afschrijving en onderhoud inventaris

Onder de post Afschrijving en onderhoud inventaris worden de kosten verantwoord welke verband houden met afschrijvingskosten op inventaris (56.423 euro) en machines en installaties (64.201 euro) alsmede kleine aanschaffingen inventaris en kunst, verzekeringen en onderhoud.

Documentatiekosten

Onder documentatiekosten zijn begrepen de kosten van (digitale) abonnementen op tijdschriften en kranten alsmede de aanschaf van boeken en naslagwerken.

Diensten/advisering door derden

De post diensten/advisering door derden is een stelpost. Van te voren valt vaak niet te voorzien of, en zo ja, in welke mate, hiervan gebruik gemaakt zal worden. De post dient ter dekking van kosten uit hoofde van externe advisering omtrent onder andere personeelsbeleid, administratieve organisatie en de begeleiding van (Europese) aanbestedingstrajecten alsmede de accountantskosten ten behoeve van de controle van de jaarrekening.

De post laat een beperkte overschrijding van de begroting zien, onder andere door aanvullende kosten van accountantscontrole voor enkele van de subsidiabele activiteiten.

Inkopen bedrijfsrestaurant

Onder de inkopen bedrijfsrestaurant vallen zowel de inkopen welke zijn bedoeld voor verkoop in het personeelsrestaurant als de inkoop ten behoeve van de catering van vergaderingen waar tegenover geen opbrengst staat. De inkopen vallen fors lager uit dan begroot, wat samenhangt met de verminderde omzet bedrijfsrestaurant vanwege de Corona-crisis.

5. Subsidies

Binnen het kader van zijn taakopdracht op grond van de Wet op de SER kan de SER besluiten tot financiering of medefinanciering van bepaalde activiteiten of organisaties. De SER verstrekt uit dien hoofde exploitatiesubsidies aan de Stichting van de Arbeid, de provinciale SER'en en de Raad voor de Jaarverslaggeving. Op subsidieverstrekkings van de SER is het Subsidiebesluit SER van 19 december 2003 alsmede titel 4.2 (in het bijzonder 4.2.8) van de Awb van toepassing.

De specificatie van de subsidies is als volgt:

	rekening 2021	begroting 2021	rekening 2020
Stichting van de Arbeid	934.260	1.075.000	1.254.760
Provinciale SER'en	288.964	345.000	339.341
Stichting voor de Jaarverslaggeving	154.631	225.000	150.945
Totaal	<u>1.377.855</u>	<u>1.645.000</u>	<u>1.745.046</u>

Stichting van de Arbeid

Gezien de onderlinge verbondenheid en taakverdeling heeft de SER vanaf zijn oprichting bijgedragen in de financiering van de Stichting van de Arbeid. Op basis van afspraken tussen de besturen van de SER en de Stichting van de Arbeid (herzien in 2018) financiert de SER 75% van het exploitatietekort van de Stichting van de Arbeid.

De begroting wordt jaarlijks vooraf aan de SER voorgelegd in het kader van de subsidieaanvraag.

De jaarrekening wordt jaarlijks aan de SER voorgelegd in het kader van de subsidievaststelling door de SER.

De subsidiabele kosten vallen lager uit dan begroot, met name doordat geen gebruik is gemaakt van de stelpost Onderzoek en de in 2020 uitgestelde viering van het 75-jarig jubileum ook in 2021 geen doorgang heeft gevonden.

Provinciale SER'en

Er zijn eind 2021 in Nederland vier provinciale overleg- en adviesorganen op sociaal-economisch terrein. De raden zijn overwegend samengesteld uit vertegenwoordigers van ondernemers- en werknemersorganisaties. Ze worden gefinancierd uit bijdragen van de SER en de provincies. In het kader van de subsidierelatie tussen de SER en de provinciale SER'en vindt tweejaarlijks een evaluatie plaats. De bijdrage aan de provinciale SER'en is vastgesteld op 2/3 van het exploitatiesaldo met een maximum van 100.000 euro per orgaan.

De kosten vallen lager uit dan begroot; voor de meeste provinciale SER'en is de subsidie over 2020 lager vastgesteld dan waarvan was uitgegaan in de jaarrekening 2020.

Deze vrijval wordt ten gunste van het jaar 2021 geboekt.

Stichting voor de Jaarverslaggeving

De Stichting voor de Jaarverslaggeving is opgericht door sociale partners en de Orde Nederlands Instituut voor Registeraccountants (NIVRA). De Stichting voor de Jaarverslaggeving heeft ten doel de kwaliteit van de externe verslaggeving, in het bijzonder de jaarrekening, te bevorderen. Zij tracht dit doel te bereiken door onder meer het opstellen en publiceren van "Richtlijnen voor de jaarverslaggeving".

De SER financiert 7/11e deel van het exploitatietekort van de Stichting voor de Jaarverslaggeving. Het resterende deel van het exploitatietekort wordt gedragen door de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en Eumedion. De begroting wordt jaarlijks vooraf aan de SER voorgelegd in het kader van de subsidieaanvraag. De jaarrekening wordt jaarlijks aan de SER voorgelegd in het kader van de subsidievaststelling door de SER.

Door fors hogere auteursrechtenvergoedingen en fors lagere vergadervergoedingen vanwege de Corona-crisis valt het exploitatietekort van de Stichting veel lager uit dan begroot.

2.7 TOELICHTING ONTTREKKING BESTEMMINGSRESERVE MEDEZEGGENSCHAP

De SER voerde in het verleden op grond van de Wet op de ondernemingsraden (Wor) een wettelijke taak uit: het opleggen van een heffing aan ondernemers die verplicht zijn een ondernemingsraad in te stellen. De heffing was bestemd voor de bevordering van scholing en vorming van ondernemingsraadleden. Hiertoe voerde de stichting Gemeenschappelijk Begeleidingsinstituut Ondernemingsraden (GBIO) een subsidieregeling uit. De Wor is met ingang van 1 januari 2013 gewijzigd waardoor de bevordering van scholing niet meer door GBIO wordt gesubsidieerd. De resterende middelen uit de Wor-heffing worden met ingang van 2013 door de SER aangewend voor de bevordering van de medezeggenschap, onder meer voor de nieuwe taken van de SER die voortvloeien uit de gewijzigde WOR. De minister van SZW heeft hiermee ingestemd. De middelen worden zodoende benut voor hetzelfde doel als waarvoor ze zijn geïnd. De SER dient jaarlijks verantwoording af te leggen over de aanwending van dit resterend vermogen. Deze verantwoording wordt afgelegd als toelichting op de resultaatbestemming.

De onttrekking aan deze vermogenscomponent is als volgt te specificeren:

	rekening 2021	begroting 2021	rekening 2020
Personele kosten	229.507	215.000	240.088
Programmakosten	12.726	10.000	11.380
Af: achteraf nagekomen WOR-heffingen van de Belastingdienst	(196)	-	(2.129)
	<u>242.037</u>	<u>225.000</u>	<u>249.339</u>

Personele kosten

Onder de personele kosten zijn de kosten begrepen van SER-medewerkers die zich bezig houden met de extra medezeggenschapstaken.

Programmakosten

In 2021 zijn de volgende specifieke kosten ten laste van deze post gebracht:

Koerskaart

In 2017 heeft de SER een Koerskaart voor ondernemingsraden laten ontwikkelen. Hiermee kan een ondernemingsraad snel en eenvoudig prioriteiten stellen. In 2020 is er, passend bij het digitaal werken, ook een digitale versie van de Koerskaart gemaakt. Afronding van deze werkzaamheden alsmede de slotfacturatie heeft in 2021 plaatsgevonden.

Overgang register Medezeggenschapsopleiders

De SER heeft een opdracht verstrekt om het register Medezeggenschapsopleiders bij een andere organisatie onder te brengen en te professionaliseren. De hiervoor gemaakte kosten worden ten laste van de bestemmingsreserve gebracht.

2.8 TER INFORMATIE: KOSTEN TEN BEHOEVE VAN IMVO-CONVENANTEN

In de jaarrekening 2021 zijn op diverse plaatsen kosten opgenomen ten behoeve van de IMVO-convenanten. Ten behoeve van de af te leggen verantwoording aan het ministerie van BuZa zijn deze hier gerecapituleerd:

	rekening 2021	begroting 2021	rekening 2020
Raads- en commissiekosten	565.370	635.000	542.799
Personeelskosten	2.387.075	2.565.000	2.288.208
Bureaunkosten	63.003	100.000	88.063
Overige kosten	52.313	100.000	54.058
Totaal kosten	<u>3.067.761</u>	<u>3.400.000</u>	<u>2.973.128</u>
Bijdragen			
Ministerie BuZa	1.976.922	2.720.000	1.826.705
Bijdragen branches	477.287		551.797
SER (volgens afspraak 20%)	613.552	680.000	594.626
Totaal bijdragen	<u>3.067.761</u>	<u>3.400.000</u>	<u>2.973.128</u>

Raads- en commissiekosten

Hieronder vallen de kosten van externe voorzitters en uitbesteed onderzoek/ instrumentarium ten behoeve van de convenanten alsmede communicatie (website, publicaties, organisatie congressen e.d.) In 2021 hebben minder congressen e.d. plaatsgevonden dan begroot vanwege de Corona-crisis.

Personeelskosten

Onder de personeelskosten zijn zowel medewerkers in (tijdelijke) dienst van de SER begrepen, als inhuur via detacheringen. Ook financiële en HR-ondersteuning zijn hier verantwoord.

Bureaunkosten

De bureaunkosten bevatten met name de kosten van ICT van de medewerkers.

Overige kosten

Onder de overige kosten vallen met name de beschikbaarstelling van vergader- en conferentieruimten alsmede doorberekende huisvestingskosten.

Door de Corona-crisis heeft beschikbaarstelling van vergader- en conferentieruimte door de SER aan IMVO nauwelijks plaatsgevonden in 2021.

2.9 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

In de periode vanaf 1 januari 2022 tot en met het opstellen en vaststellen van de jaarrekening over 2021 hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan met gevolgen voor de in dit financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021.

Den Haag, 18 maart 2022

Origineel getekend door

Origineel getekend door

drs. M.I. Hamer
Voorzitter

mr. J. Prins MA
Algemeen Secretaris

3. OVERIGE GEGEVENS

3. OVERIGE GEGEVENS

3.1 Wettelijke bepaling omtrent de resultaatbestemming

Op grond van artikel 51 van de Wet op de SER is het dagelijks bestuur belast met het beheer van het vermogen en heeft op basis daarvan de *bestemming van het saldo van baten en lasten* bepaald zoals opgenomen op bladzijde 21 van dit financieel jaarverslag.

3.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. is opgenomen op de volgende bladzijden.



Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het dagelijks bestuur en de leden van de Sociaal-Economische Raad

Verklaring over de jaarrekening 2021

Ons oordeel

Naar ons oordeel:

- geeft de jaarrekening van Sociaal-Economische Raad ('de SER') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de SER op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven' van de Nederlandse Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ 640) en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering topinkomens ('WNT'); en
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde middelen rechtmatig verkregen en besteed in overeenstemming met de Wet op de SER.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in het financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021 van de SER te Den Haag gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2021;
- de staat van baten en lasten over 2021; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is RJ 640 en de bepalingen bij en krachtens de WNT.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol WNT 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

D5V6KTQM4KKV-1835887502-72

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam

T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van de SER zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, en of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen andere informatie

Het financieel jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het financieel jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat; en
- alle informatie bevat die op grond van RJ 640 is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ 640.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en de leden van de raad voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 640 en de bepalingen bij en krachtens de WNT;
- het rechtmatig verkrijgen en besteden van middelen in overeenstemming met de Wet op de SER; en voor

- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de SER in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het dagelijks bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het dagelijks bestuur het voornemen heeft om de SER te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de SER zijn bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De leden van de raad zijn verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de SER.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 18 maart 2022
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs. A.E. Gerritsma RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2021 van Sociaal-Economische Raad

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de SER.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de SER zijn bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de leden van de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.